

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de Catalunya

www.aqucatalunya.org

Avaluació de la recerca del professorat: les Humanitats i les Ciències Socials

**Esteve Arboix, cap de l'àrea d'avaluació del professorat, AQU
Catalunya**

Facultat de Geografia i Història UB-AGAUR, 6 de març de 2009

Índex

- AQU Catalunya: objectius, funcions, història i estructura

- L'avaluació del professorat:
  - Avaluació prèvia a la contractació i Avaluació de mèrits
  - Criteris
  - Resultats: èxit i contractació

- Reptes de futur:
  - Per als investigadors
  - Per a les agències
  - Per al sistema universitari

Objectiu i funcions

Objectiu:

L'avaluació, l'acreditació i la certificació de la qualitat en l'àmbit de les universitats i centres d'ensenyament superior de Catalunya (LUC, 2003)

Funcions:

- L'avaluació, acreditació i certificació de:
  - Titulacions
  - Centres docents
  - Sistemes i procediments d'avaluació de la qualitat de les universitats
  - Activitats, programes, serveis i gestió de les universitats i dels centres d'ensenyament superior
  - Professorat: avaluació mèrits (recerca, docència, gestió); acreditacions recerca

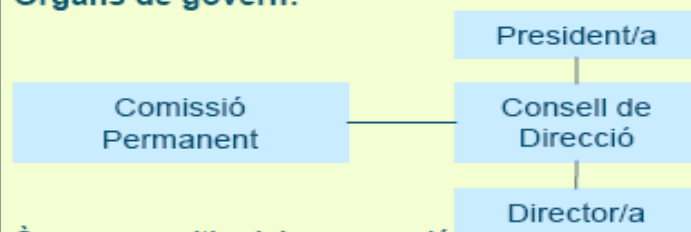
Història

- 1996/97 - Constitució i establiment del Consorci
- 1998/99 - Consolidació de les activitats d'avaluació. Incorporació a l'INQAAHE i ENQA
- 2000/01 - Primera Agència en obtenir el certificat ISO 9002:1994. Es desenvolupa la nova metodologia d'avaluació
- 2003 - Transformació del Consorci en **AQU Catalunya**, per l'aprovació de la LUC. S'inicia l'avaluació del professorat universitari
- 2004 - Consolidació de l'estructura interna. Inici del Pla Pilot per adaptar les titulacions a l'EEES.
- 2005 - Primera avaluació ex-ante de les propostes de programes oficials de postgrau
- 2006 - AQU Catalunya obté el certificat ISO 9001:2000
- 2007 - AQU Catalunya rep el reconeixement Europeu, havent superat el procés d'avaluació externa d'ENQA
- 2009 - AQU Catalunya ingressa al Registre Europeu per a l'Assegurament de la Qualitat en l'Educació Superior (EQAR)

Organigrama

AQU Catalunya

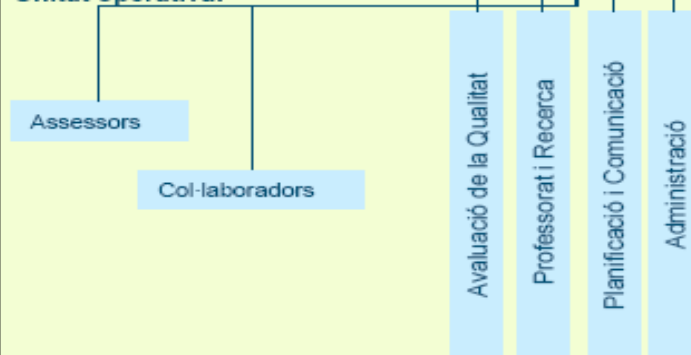
Òrgans de govern:

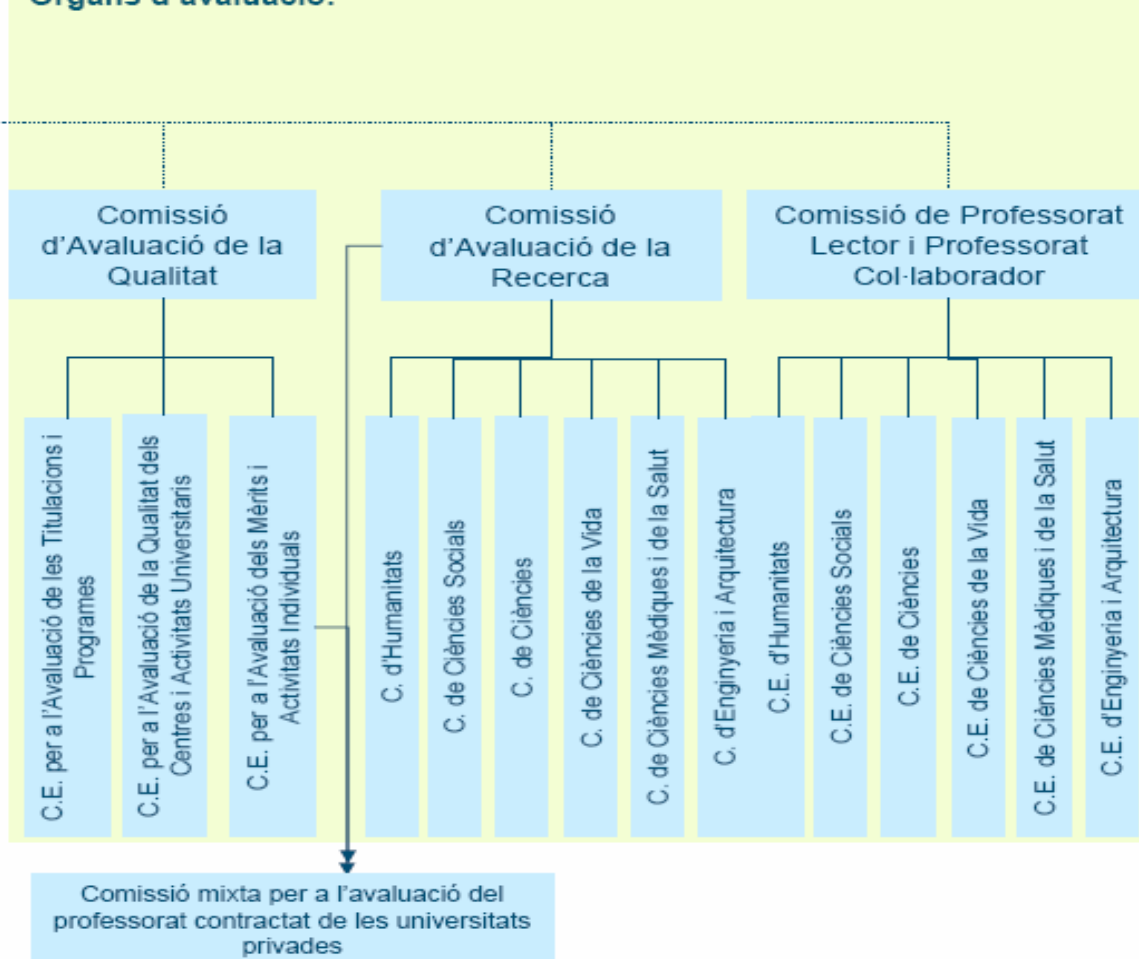
Òrgans consultius i de cooperació:

Comissions de vicerectors
(qualitat, professorat, estudiantat i
ordenació acadèmica, etc.)
Consells socials
Unitats tècniques

Unitat operativa:

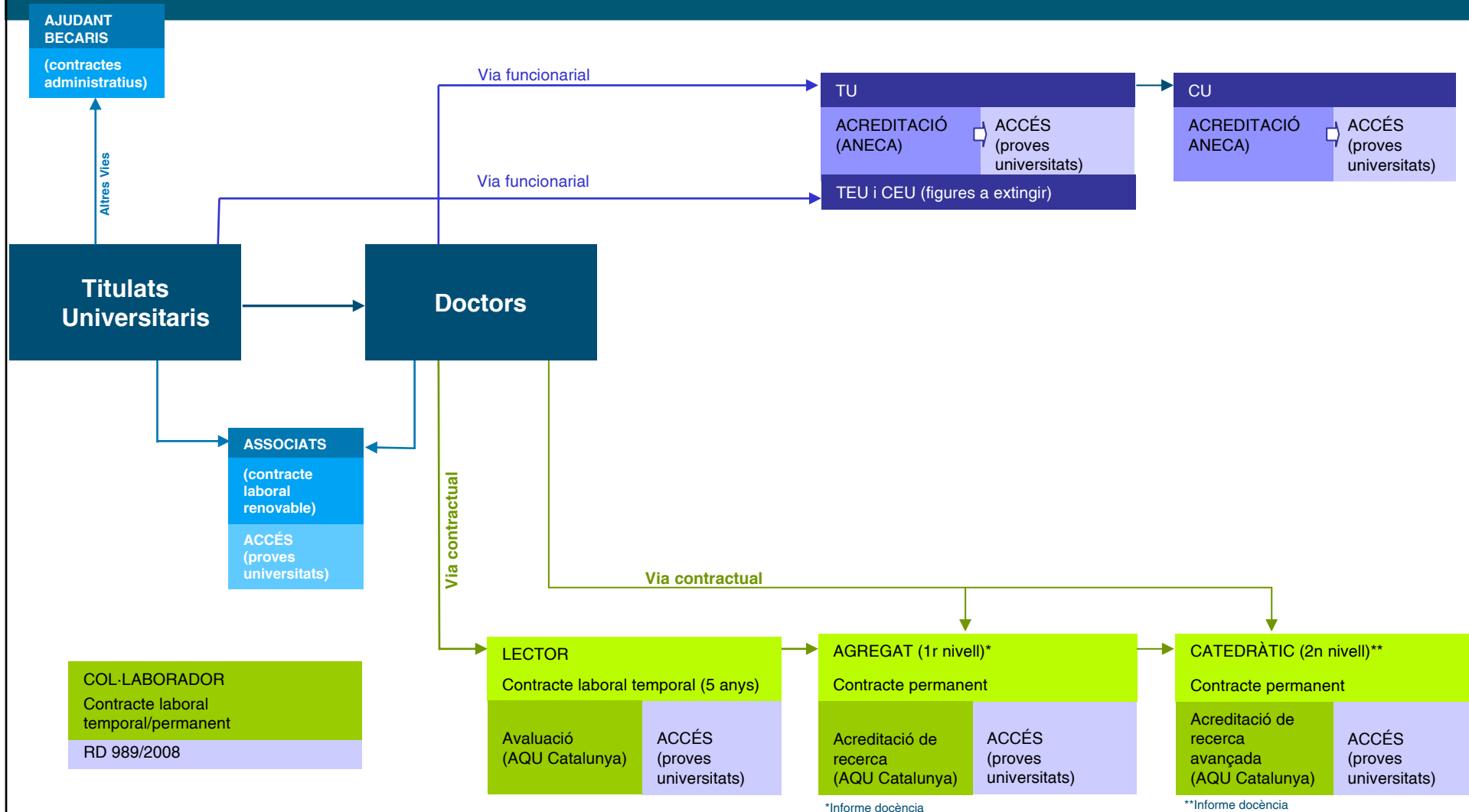

Òrgans d'avaluació:

Marc General: Avaluació del professorat

Trajectòria professional (llevat de casos excepcionals)

Acreditació del professorat: figures

- **Col·laborador:**
  - Regulació excepcional RD 989/2008 entre diplomats, arquitectes tècnics, enginyers tècnics.
  - Experiència docent i currículum professional.
- **Lector:**
  - Ajudant Doctor. Fase inicial carrera professional
  - Dedicació a temps complet màx. 5 anys.
  - Edat mitjana 36 anys (34 ciències, 39 Hum)
- **Agregat:**
  - Contractat doctor. Provada capacitat docent i investigadora
  - Contracte indefinit
  - Edat mitjana 40 anys (36 ciències, 45 Salut)
- **Catedràtic:**
  - Contractat doctor. Provada capacitat docent i investigadora
  - Contracte indefinit
  - Edat mitjana 46 anys (43 C Socials- 49 Salut)

Acreditació del professorat: característiques

- Avaluació individual
- Avaluació no presencial
- Objectiu: garantir un nivell mínim per a cada figura
- Àmbit català
- Comissions formades per experts en agrupacions d'àrees de coneixement
- Decisió binària
- 2 convocatòries anuals
- Avaluació no integral:
  - Recerca (agregat i catedràtic)
  - Recerca i docència (lector i col·laborador)

Els criteris d'avaluació: origen i evolució

- Comissió d'experts del sistema universitari català (CLIC-CAR)
- Permanent procés de revisió i millora
- Ajustats a cada Àmbit: Humanitats, Ciències Socials, Ciències, Ciències de la Vida, Ciències Mèdiques i de la Salut, Enginyeria i Arquitectura
- Ajustats a cada figura
- Especial èmfasi en els darrers anys de la carrera acadèmica
- Caràcter pedagògic
- **Millores:**
  - Procés d'unificació, harmonització, coherència interna
  - Millora dels informes d'avaluació
  - Argumentació informes desfavorables

Els criteris d'avaluació: Humanitats i CCSS

	Lector		Agregat		Catedràtic	
	HUM	CS	HUM	CS	HUM	CS
Recerca	60%	60%	100%	100%	100%	100%
Publicacions	30%	-	70%	70%	70%	70%
Projectes	15%	-	15%	15%	15%	15%
Congressos	15%	-	-	-	-	-
Activitat Formativa	-	-	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
Altres mèrits	-	-	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
Formació acadèmica	15%	15%	-	-	-	-
Experiència Docent	25%	25%	-	-	-	-

Els criteris d'avaluació: Les publicacions de recerca

- Acompanyades d'indicadors relacionats amb la qualitat informativa de la revista o editorial com a mitjà de comunicació científica, no de divulgació.
- Acompanyades d'indicadors relacionats amb la qualitat del procés editorial.
- Amb indicadors sobre la qualitat científica (p.e. Originalitat, innovació de coneixement).
- Amb indicadors relacionats amb la qualitat de la difusió i visibilitat revista (p.e. si apareix en índexs internacionals i nacionals).

Els criteris d'avaluació: projectes, congressos, estades, activitat formativa

- **Projectes:** prioritàriament competitius, lideratge
- **Congressos:** abast i rellevància internacional. Selecció externa i independent, freqüència aportacions.
- **Estades recerca:** mitjana i llarga durada
- **Activitat formativa:** capacitat per formar grups, tesis

Els criteris de qualitat d'un mitja de difusió

Sobre la qualitat informativa de la revista:

- 1. Identificació dels membres dels comitès editorials i científics
- 2. Instruccions detallades als autors.
- 3. Informació sobre el procés d'avaluació i selecció de manuscrits emprats per la revista, editorial, comitè de selecció, incloent-hi, per exemple, els criteris, procediment i pla de revisió dels revisors o jutges.
- 4. Traducció del sumari, títols dels articles, paraules clau i resums en anglès, en cas de revistes i actes de congressos.

Els criteris de qualitat d'un mitja de difusió

Sobre la qualitat del procés editorial:

- 1 Periodicitat de les revistes i regularitat i homogeneïtat de la línia editorial en el cas d'editorials de llibres.
- 2. Avaluacions prèvies d'allò publicat per experts que no formin part de l'equip editorial.
- 3. Anonimat en la revisió dels manuscrits.
- 4. Comunicació motivada de la decisió editorial (acceptació/rebuig)
- 5. Consell de redacció, o comitè de redacció integrat pel director, secretari i alguns vocals.
- 6. Consell assessor, format per professionals i investigadors de reconeguda solvència, sense vinculació institucional amb la revista o editorial

Acreditació del professorat: resultats (2003-2008)

figura	TS	FAV	DES	RP	RE	RD	TSR	TF	TD	%F
Col·laborador	3.966	2.489	1.186	0	65	187	39	2.554	1.373	65%
Lector	3.704	2.164	1.211	15	47	222	43	2.211	1.433	60%
Agregat	2.690	1.187	1.061	9	70	280	83	1.257	1.350	48%
Catedràtic	875	472	284	2	27	68	22	499	354	58%

TS: Total sol·licituds, FAV: Favorables, DES: Desfavorables, RP: Recurs pendent, RE: recurs estimat, RD: recurs desestimat, TSR: Tancat Sense Resolució, TF: Total Favorable, TD: Total Desfavorable, %F: Avaluació favorable+recursos

Acreditació del professorat: resultats (2003-2008)

LECTORS	TS	FAV	DES	RP	RE	RD	TSR	TF	TD	%F
HUMANITATS	669	450	167	2	15	29	6	465	196	70%
C SOCIALS	937	406	414	7	11	93	6	417	507	45%
CIÈNCIES	588	430	135	-	5	13	5	435	148	75%
CIÈNCIES VIDA	390	169	194	-	2	21	4	171	215	44%
SALUT	446	247	144	4	7	32	12	254	176	59%
ENGINYERIA I ARQ.	670	462	157	2	7	34	8	469	191	71%

TS: Total sol·licituds, FAV: Favorables, DES: Desfavorables, RP: Recurs pendent, RE: recurs estimat, RD: recurs desestimat, TSR: Tancat Sense Resolució, TF: Total Favorable, TD: Total Desfavorable, %F: Avaluació favorable+recursos

Accreditació del professorat: resultats (HUM i C.Socials)

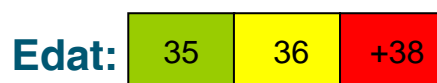
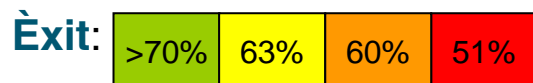
	Lector	Agregat	Catedràtic
Humanitats			
Filologia	67%	48%	50%
Història Art	73%	53%	71%
Geografia	73%	36%	100%
Filosofia	66%	22%	100%
C. Socials			
C Polítiques i sociologia	36%	28%	67%
Comunicació i documentació	52%	25%	-
Dret	59%	42%	58%
Economia i empresa	38%	43%	53%
Educació	40%	32%	44%
Psicologia	50%	29%	40%

%FAV entre 2003-2008

Resultats: Eficiència

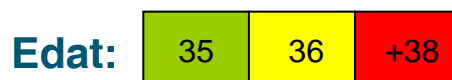
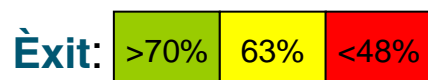
Col-laborador

	Ciències	Vida	Eng &Arq	Salut	Hum.	Socials
Èxit						
Edat						
Recurs						

Lector

	Ciències	Vida	Eng &Arq	Salut	Hum.	Socials
Èxit						
Edat						
Recurs						

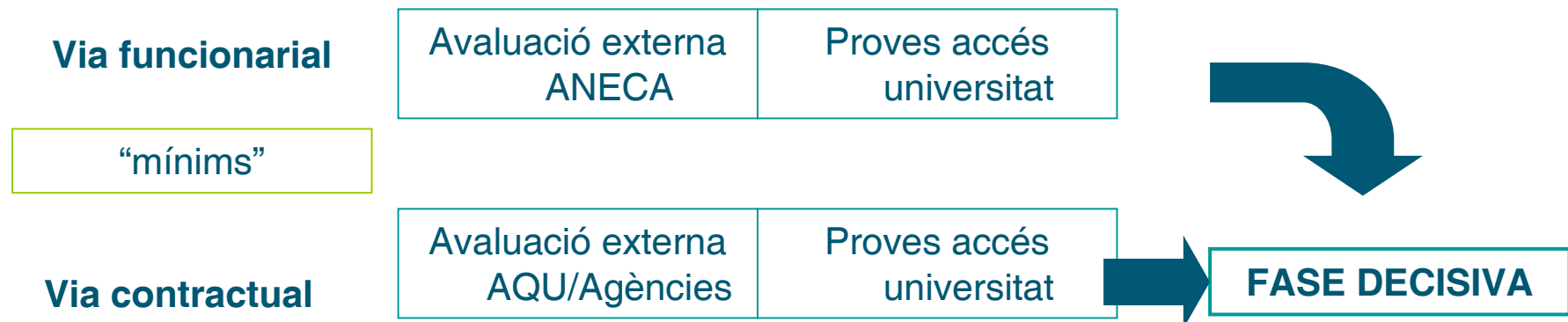
Acreditació del professorat: contractació 2003-08

	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08
Col·laborador	82	113	329	448	541
Lector	42	184	354	434	495
Agregat		51	163	270	434
Catedràtic		1	4	11	18

El Pla Serra Húnter: Es va iniciar l'agost de 2003 i preveu la contractació de 1.200 professors permanents (800 agregats i 400 catedràtics) durant els dotze anys següents (2003-2015) a raó d'uns 100 (33 catedràtics i 66 agregats) per any. La Generalitat cofinança aquests contractes al 50% amb les universitats.

Acreditació i selecció de professorat

- L'acreditació **assegura un nivell mínim**
- La **responsabilitat** de la selecció està a la universitat
- Implica que les universitats han de disposar d'una "política de professorat".

Conclusions: característiques processos acreditació

Consens en la valoració
dels mitjans de difusió
(CCSS, Humanitats) !

Al tractar-se d'una avaluació NO PRESENCIAL, l'objectiu i perfil dels membres de les comissions té importants conseqüències:

1. No és possible avaluar competències amb seguretat, per bé que es poden estimar
2. L'avaluació és majoritàriament secundària, a partir de la qualitat dels mitjans de difusió
3. S'avalua en un context general (el camp de coneixement)

En canvi...

En un concurs de selecció (places limitades) succeeix el contrari:

1. S'avalua l'adequació de les competències
2. Avaluació primària (continguts de les aportacions)
3. Es considera el context específic del candidat

Avaluació de mèrits del professorat

- **Mèrits de recerca: (AQU)**
  - PDI funcionari i contractat
  - criteris CNEAI
- **Mèrits Docència: (Universitats+AQU)**
  - Manuals d'avaluació docent
  - Criteris compartits
- **Mèrits gestió:(Universitats+AQU)**

Reptes de futur:

- Per als investigadors.
  - Internacionalització i impacte de la recerca
  - Referents consensuats: llistats revistes, editorials llibres
  - Responsabilitat dels investigadors sènior respecte júnior
  - Cultura dels equips de recerca
  - Informes valoratius

- Per a les agències:
  - Qui ha d'assumir l'avaluació? Les agències o la pròpia universitat?
  - Avaluació individual vs. avaluació grups
  - Avaluació integral vs. avaluació atomitzada
  - Referents consensuats: llistats revistes, llibres
  - Reconeixement mutu entre agències: coordinació.
  - Models de CV

- Per al sistema universitari català:
  - Figures contractuals LUC: pla Serra-Hunter, futur lectors, Llibre blanc.

Ranking del pes dels indicadors a Humanitats i Arts

Indicador	M(DT)
01. Libro en editorial de reconocido prestigio	8,48 (2,08)
02. Dirección de proyectos de investigación con financiación externa	7,38 (2,61)
03. Asignaturas en enseñanza reglada	7,18 (2,58)
04. Artículos de revista en <i>Journal Citation Reports (JCR)</i> del ISI	7,14 (2,72)
05. Capítulo de libro en editorial de reconocido prestigio	6,97 (2,53)
06. Artículos de revista en listados nacionales similares al <i>JCR</i>	6,92 (2,51)
07. Estancias docentes y de investigación en el extranjero	6,86 (2,79)
08. Congreso internacional	6,86 (2,35)
09. Participación proyectos de investigación con financiación externa	6,56 (2,64)
10. Dirección de tesis doctorales defendidas	6,42 (2,76)

M(DT): Mitjana i Desviació Típica

Font: Criterios, indicadores y estándares para la acreditación de profesores titulares y catedráticos de Universidad. Gualberto Buena-Casal y Juan Carlos Sierra. *Psicothema* 2007. Vol. 19, nº 4, pp. 537-551

Ranking del pes dels indicadors a C. Socials i Jurídiques

Indicador	M(DT)
01. Libro en editorial de reconocido prestigio	7,40 (2,51)
02. Artículos de revista en Journal Citation Reports (JCR) del ISI	7,39 (2,81)
03. Dirección de proyectos de investigación con financiación externa	6,87 (2,86)
04. Asignaturas en enseñanza reglada	6,81 (2,68)
05. Artículos de revista en listados nacionales similares al JCR	6,42 (2,79)
06. Estancias docentes y de investigación en el extranjero	6,41 (2,80)
07. Dirección de tesis doctorales defendidas	6,28 (2,81)
08. Capítulo de libro en editorial de reconocido prestigio	6,13 (2,73)
09. Participación proyectos de investigación con financiación externa	6,11 (2,61)
10. Contribución a congreso internacional	5,85 (2,79)

M(DT): Mitjana i Desviació Típica

Font: Criterios, indicadores y estándares para la acreditación de profesores titulares y catedráticos de Universidad. Gualberto Buena-Casal y Juan Carlos Sierra. *Psicothema* 2007. Vol. 19, nº 4, pp. 537-551